AKBABA

Kara Sevda

7 saatlık pudra!

Yüzün parlaklığını izale ve cildin güzelliğini idame için tekrar tekrar pudralanmıya lüzum yoktur. Son bir keşif, size yalnız bir defa pudralanmağı ve bununla teninizin tazeliğini ve yumuşaklığını 7 saat koruyacağınızı temin ediyor. «Krem köpüğü» tâbir edilen bu şayanı hayret cevher, şimdi imtiyazlı bir usul dairesinde TOKALON pudrasile karıştırılmıştır. Bu suretle TOKALON pudrası diğer adi pudralardan beş defa daha uzun müddet sabit kalır. En sıcak havalarda en yorucu tenis maçlarından, uzun dans suvarelerinden sonra bile kat'iyyen bir parlaklık izi bırakmaz. TOKALON pudrası, bin genç kızın nermin ve taze tenini temin, hiçbir erkeğin mukavemet edemiyeceği sehhar bir güzellik bahşeder. Hemen bugünden bir kutu alıp tecrübe ediniz. Sair birçok pudralardan ne kadar farklı olduğunu göreceksiniz. Çünkü terkibinde «Krem Köpüğü» bulunan yegâne pudra TOKALON pudrasıdır.

Ayaklarınıza iyi bakınız

Çok yürümekten ayaklarınız terler, acır, hatta şişer, adeta güçlükle yürüyebilirsiniz.

Bununla beraber hayat güçleşti. İşlerinizde muvaffak olabilmeniz için ötede beride dolaşmanız lâzımdır. Ve istirahat zamanlarınızda da biraz hava almak için dolaşmak istersiniz, fakat ayaklarınızın sancısından kımıldamak için bile haliniz yoktur. Velhasıl sancıyan ayaklarınızla hayatınız zehir olur.

Derhal "RADİO-SALTS,, kullanınız, akşamları bu madde ile karıştırılmış bir ayak banyosu yapınız. Sancı ve şişkinlikleri derhal izale eder. İlk banyoda ferahlıyacak ve bir kaç gün sonra hiçbir şeyiniz kalmıyacak, tekrar yaşamaktan zevk duymağa başlıyacaksınız.

Dünyanın en iyi traş Bıçağıdır

DİKKAT : Bir ay zarfında bu ilânı ibraz edene bir adet hediye verilir.

Bahçekapı Cermanya Han No. 37

HANRİ NASSİ Telefon 22271

Dikkat

İstanbulun havası gene oynaklaştı: Şimdi buram buram terleten bir sıcak.. Şimdi ürperten bir rüzgâr!

Şimdi, nefes aldırmıyan bir güneş.. Şimdi bulut yüklü bir gök!

Böyle havalarda, en iyi koruyucu nedir, bilir misiniz?..

Şemsiye değil, pardesü değil.. Bir paket

E. NEŞET

kinini cebinizde bulunsun kâfi!

E. Neş'et kininleri, böyle rütubetli havalarda vücudu daima hastalığa karşı tutan bir sağlık sigortasıdır.

Eğer evinize E. Neş'et kinini giriyorsa: Nezle, grip, sıtma giremez!

Sahibi ve Umumî Neşriyat Müdürü
Yusuf Ziya
Basıldığı yer : AKŞAM MATBAASI

Yıl 13 — Cumartesi, 24 Ağustos 1935 — Sayı 86

Müessisleri :
Yusuf Ziya Ortaç — Orhan Seyfi Orhon
ABONE : Türkiye için, yıllığı 500, altı aylığı 250, üç aylığı 125 kuruş
ECNEBİ : Seneliği 1000, altı aylığı 500, üç aylığı 250 kuruş
ADRES : İstanbul, Ankara caddesi, AKBABA
Telefon : 22129 Sayısı 10 Kuruş

Fikret ihtifali

Gazetelerin bir köşeciğinde Fikret ihtifaline ait küçücük bir haber gözüme ilişti: Meğerse büyük şairin öldüğü gün haberimiz olmadan gelip geçmiş!

İhtifale gidenlerin içinde sanat adamlarından, münevverlerden, tanınmış şahsiyetlerden kimse yok, yalnız Filorinalı Nazım var. Bir iki mektep talebesini peşine takıp Fikretin mezarına gitmiş, ilân sahifelerinde neşrettirdiği şiirlerinden birini orada okumuş...

Allah razı olsun o da olmasaydı, şu Fikret ihtifali, Fikretin sanatı ve şöhreti gibi büsbütün unutulup gidecekti.

Bir zamanlar (Aşiyan) da memleketin en yüksek şahsiyetleri toplıyan, bir zamanlar Galatasarayda edebiyatın en heyecanlı hitabelerini söyleten Fikret, yıllar geçtikçe hatıralarımızda tekrar ölmeğe başladı. Bugün Eyübün bir köşesinde unutulmuş her hangi bir ölüden pek te farklı sayılamaz.

Eserleri hafızamızda yaşarken, şiirleri mekteplerimizde okunurken, daha büyüğünü, daha kudretlisini yetiştirmeden bir sanatkârı unutmak için bir milletin hafızası ne kadar sıska olmalı!

Türk dilinin en kibar, en güzel ahengini taşıyan o sanat eserlerine mukabil kafamızın içine acaba neler doldurduk? O güzel mısraların yerine dilimizde acaba neler dolaşıyor? Rumbalar, tangolar, kafeşantan türküleri mi?

Hiç bir millet Fikret kadar büyük sanatkârını unutmaz. Sanat hayatı bizim kadar cılız olanlar içinse Fikreti unutmak adeta cinayettir. Çünkü biz, ebedî hayata müstahak olan o büyük adamı, hodbinane bir kayıtsızlıkla, asıl şimdi kasden öldürüyoruz!

Orhan Seyfi

Gazetelerden: Fevkalâde sınıfa ayrılan doktor yokmuş!

Hasta — Vallahi, fevkalâde doktorsunuz!

Doktor — Aman yavaş söyle, vergi memurları duymasın.. Ben, fevkalâde değil, ikinci sınıf bir doktorum!

Ada vapurunda bir saat

Saat : 6

Köprüden kalktık.

Vapura son dakikada girdim ve doğru lüks mevkie yürüdüm. Ne yaparsınız Adadayız. Paraya kıymak lâzım.

Adanın bütün aristokratları burada. Meşhur gevezelerden bir bildik ayağa kalkıyor: «Gel yahu... Seni Allah gönderdi. Arkadaşsız kaldım; bir saat ne yapacağım diye düşünüp duruyordum» diyor. İşin mi yok Allahını seversen? Beşiktaş - Üsküdar vapurunda olsak haydi neyse on dakika dişimi sıkayım. Fakat yol tam bir saat. Allah beni sana tıraş ettirmek için yaratmadı. Vapurun kazan dairesinde otururum da senin yanında oturmam.

«Kusura bakmayın. Birini arıyorum. Bulamazsam gelirim» diye hızla kendimi dışarı atıyorum.

Sat 6,05

Alt kamarada boş bir yer var. Fakat şişman bir zat bu boş yere gazetesile ağızlığını koymuş, kimseyi yanaştırmıyor, oturmak isteyenlere çatkın bir çehre ile «sahibi var» diyor. Şirret bir Yahudi madam hiddetle: «Sahibi yok... Kim yelir, sahip o...» diye emri vaki yapmak istedi. Fakat şişman zat daha baskın çıktı, kadının oturacağı yere yumruğunu koyarak: «Sen türkçe anlamaz mısın? Git şuradan» diye kadını bir sepetledi ki tarif edilmez.

Madam «kel polites, kel polites» diye söylene söylene uzaklaştı. Yarım dakika sonra bu zat bizden çekinmeden uzaktan birine seslendi:

«Gelesne... Belki bir ahbap çıkar diye yer sakladım.»

Saat: 6,10

Kenarda boş bir yer gözüme ilişti. Açıkgözlük etmek için hızla yürüdüm. Tam oturacağım sırada etraftakiler gülüştüler, birisi «biraz evvel bir çocuk orasını ıslattı, oturulacak gibi değil» dedi.

Kabahati ben yapmışım gibi utanarak uzaklaştım.

Saat: 6,12

Tanıdıklardan genç bir mektepli bana nezaketle yerini ikram etti. Teşekkür ederek oturdum. İki dakika geçmeden karşımda iki yaşlı Yahudi bayan belirdi. Bunların kendilerini kadın sandıkları ve kadınlığa hürmet edilmemesine kızdıkları belliydi. Biri dayanamadı. Yanımda oturanla benim aramdaki yarım karışıklık bir yeri göstererek: «Affedersiniz... Azıcık ileri yider misiniz?» dedi. İleri gidecek yer olmadığı için mümkün olduğu kadar sıkıştık. Madam evvelâ benimle komşumun adetâ dizlerimize oturmuştu. Çok şişmandı. Kollarını kıpırdata kıpırdata yavaş yavaş yerini genişletiyor, dibe çöküyor, biz kenarlardan ağır ağır kabarıp yükselmeğe başlıyorduk. Bu gidişle nasıl olsa tutunamıyacağımı anlıyarak ayağa kalktım.

Saat: 6,15

Allah nezaketli insanları eksik etmesin. Ayakta kaldığımı gören bir başka bildik bana adetâ zorla yerini verdi. Benden yaşlı olduğu için kabul etmek istemiyordum. Fakat o nezaketi ileri götürerek beni kolumdan yakaladı, ite ite zorla oturttu.

Yer rahat. Fakat arkamdaki kanapede, ense kökümde iki Yahudi genci fransızca tango söylüyorlar. Üstelik te birinin sesi karagözcülerin göstermeliği perdeden kaldırırken çaldıkları kursaklı kamış düdük gibi vızlıyor... Nasıl dayanırsın. Kalktım.

Saat: 6,18

Üst kat güvertedeyim. Rüzgâra aldırmıyorum. Karşıda gözüme ilişen kahveciye bir parmak işareti verdim. Manası malûm: Beş kuruşa bana bir açılır kapanır iskemle geldi. Hepsinden iyisi bu.

Saat: 6,20

Evet hepsinden iyisi bu. Marmaraya karşı bir de sigara tellendirirsem deme gitsin. Fakat karşımda oturan bir sakallıdan sigaramı yakayım diye yerimden kalkar kalkmaz bir Yahudi madam iskemlemi çaldı.

Beş kuruşun yandığına acımıyorum; bir iskemle daha getirteceğim. Fakat kahveci ortalarda yok.

Saat: 6,30

Daha Fener açıklarındayız. Güvertede bir kaç kere dolaştıktan ve gözlüğümü silerken rüzgârdan ipek mendilimi denize uçurduktan sonra burada da tutunamıyacağımı anladım. Mendilin acısına şapkayı uçurmamış olmak saadetini karşılık tutarak aşağı indim.

Saat: 6,35

Makineler ne tuhaf işliyor. İki kocaman piston; biri iniyor, biri çıkıyor ve bu hareket koskoca vapuru saatte sekiş mil süratle uçuruyor. Hayret şu fenne!

Saat: 6,10

Plâjda deri yakmak heveslileri gelsinler de yanmayı vapurun ocak dairesinde görsünler... Yarı beline kadar soyunmuş, simsiyah iki ateşçi boyuna ocağa kömür atıyorlar. Bir üçüncüsü bir makara ile buradan kova kova bir şeyler çekip denize döküyor... Gerçi Yahudilerin tangosunu işitmiyorlar amma bu da çekilir şey değil.

Saat: 6,45

Vapurun en rahat yerini şimdi keşfettim: Öndeki ikinci mevki yolcular kamarası. Öte taraftaki sıkışıklığa karşı burası o kadar ferah ki yolcular arasında ceketini, pabuçlarını çıkararak boylu boyuna serin tahta kanapelere serilmiş horlıyanlar bile var.

Ben de birkanapeye oturuyorum; ayaklarımı karşıki kanapenin kenarına dayıyorum. Bir de kahve getirterek gazetemi açıyorum. Karşıdan bana bakan yamalı yeldirmeli ihtiyar köylü kadın öteki kamarada kucağıma oturan, «kel polites» diye bağıran, iskemlemi çalan bayanlardan ne kadar çok şirin, elinde bir dikiş iğnesi ceketinin yakasındaki söküğü diken delikanlı jandarma ensemde tango söyliyen kibar kıyafetli gençlerden kaç milyar kere daha cana yakın.

Yazık ki en lüks mevkii yolculuğun bitmesine on dakika kala keşfettim.

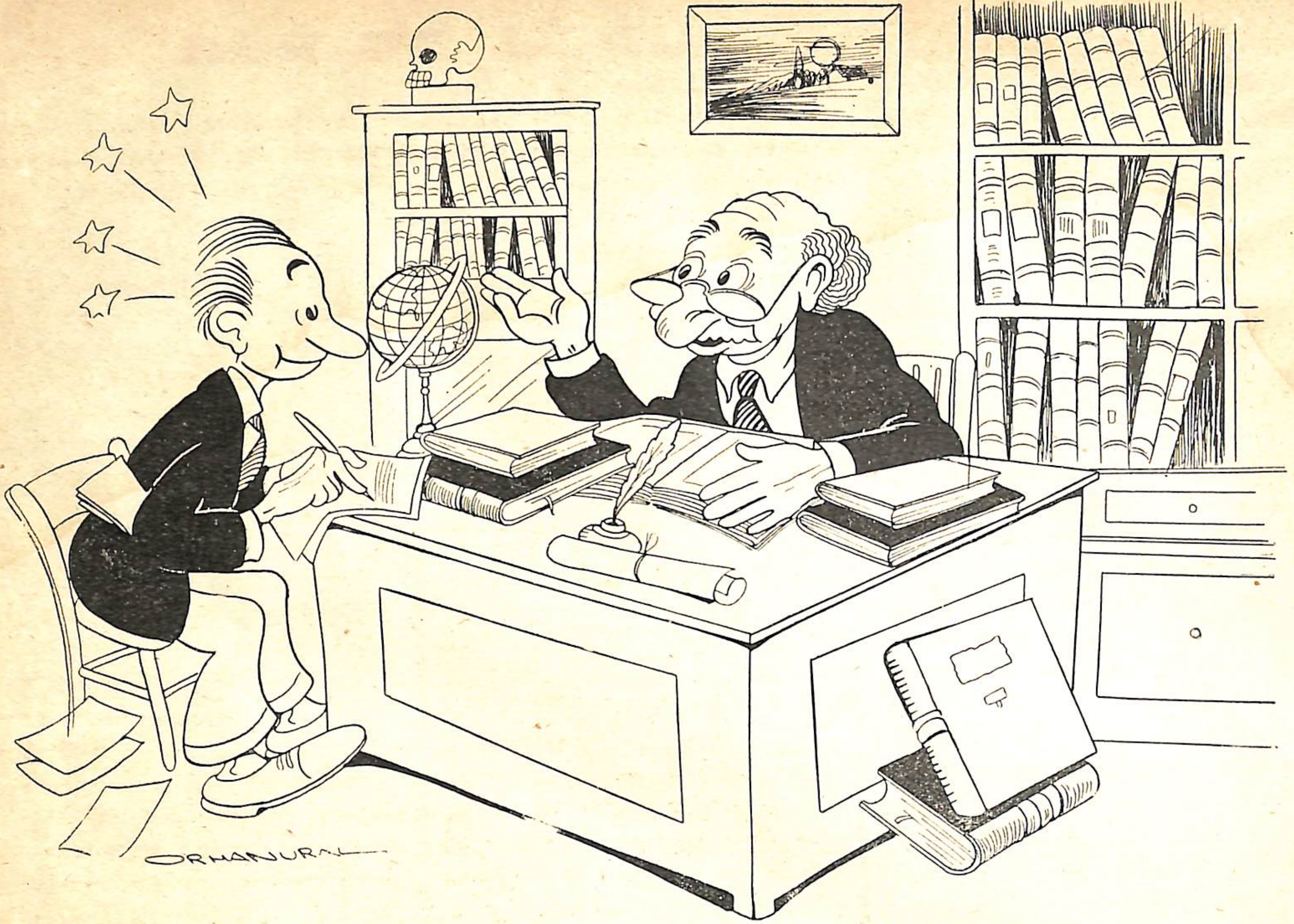
Ağustos böceği

Nasıl Mason oldum?

Yazan : Mahmut Yesari

AYDABiR

Mecmuasında okuyacaksınız.

Gazeteci — Üstat, Mimar Sinan için dikilecek abideyi neden yapmalı?
Âlim — Yıkılan eserlerinin taşlarından!

Akbaba'nın akıl hocası

Cumhuriyet arkadaşımız geçen hafta sivrisineklere daha doğrusu sıtma mücadele heyetine karşı bir anket açtı. Değer mi? demeyin. Sivrisinek te bir nevi hava tehlikesidir, hattâ asıl büyük hava tehlikesinin küçük bir nümunesidir de denebilir.

Tarihi hatırlıyalım: Nemrut Tanrıya karşı baş kaldırdığı zaman Tanrının fena halde canı sıkılmış, uzun uzadıya düşündükten sonra ona en büyük ceza ve belâ olmak üzere sivrisineği musallat etmişti. Sivrisineğin Nemrudun nasıl burnuna kaçtığını, kafasının içinde öte öte adamcağızı nasıl kudurttuğunu tokmakla dövdüre dövdüre kafasını nasıl parçalattığını hepimiz biliriz.

Nemrut derecesinde değilse de bu yaz hepimiz az çok dövünüyoruz.

Bunun için sivrisinekle ne kadar uğraşılsa yeridir.

Cumhuriyet arkadaşımız okuyucularından aldığı cevapları hergün neşrediyor. Bunlardan bazıları yanlışlıkla bize geldiği için cevaplarını vermek te bize düştü.

*

Erenköyünden Ali Ürkmez adlı okuyucumuz soruyor:

Cumhuriyet gazetesinin açtığı sivrisinek anketinden bir netice çıkacağını umar mısınız?

Cevap

Umarım. Bu anket neticesinde mücadele heyeti sivrisinekleri yok edemezse sivrisineklerin mücadele heyetinin başını yiyeceğinden, her iki halde de anketin neticesiz kalmıyacağından emin olunuz.

*

Okuyucularımızdan Bay Suphi Uluya:

Sıtma mücadele memurlarının mahallenize uğramadıkları hakkındaki şikâyetiniz haksızdır. Onlar muntazaman mahalleleri dolaşıyorlar, evleri kira evi gezer gibi mutfaktan tavan arasına kadar dolaşmakta halkın hatırını sormakta kusur etmiyorlar.

Dün sabah gene kapımı çaldılar. «Sivrisineklerle nasılsınız?» diye sordular. Hakikati söylesem insanlık icabı müteessir olacaklarını bildiğim için «iyiyiz çok şükür bizim evde kökünü kuruttuk, rahat rahat uyuyoruz» dedim. Onlar «oh oh Allah afiyet versin» deyip gittiler. Biraz sonra kapı tekrar çalındı. Baktım mücadele memurlarından biri.

Nazik bir tavırla:

— Rahatsız ettik, dedi, müsaadenizle bir şey sormak istiyorum... Bizim evde sivrisineğin kökünü kuruttuk» buyurmuştunuz da... Yani ne yapdınız?.. Bizim fakirhanede kaç gecedir uyku uyuyamıyoruz da...

*

Sıtma mücadele heyetinden bir okuyucumuz soruyor:

Sinirli bir insan olduğum için sivrisineğin iğnesinden ziyade sesinden rahatsız oluyorum. O ötmeğe başladı mı «nereden hücum edecek acaba» diye uykum kaçıyor. Ne yapayım?

Cevap

Yatarken kulaklarınıza sıkıca pamuk tıkayınız. Maamafih mücadele heyetinden olmanıza göre pamuğu gündüz de kulağınızdan çıkarmazsanız iyi edersiniz.

Okuyucularımızdan Bay Mişon Leviye:

Evinizdeki sivrisinek kaynaklarını mücadele memurlarına zahmet vermeden bizzat temizlemek için mücadele heyetinden bir teneke ilâç istediğinizi yazıyor ve vermediklerinden şikâyet ediyorsunuz. Meseleyi makamı aidinden sorduk. Sizin muteber şahsınız için değil ya bazı açıkgözlerin ilâcı boş filit tenekelerine koyarak satılığa çıkarmalarından korkuyorlarmış. Sebep bu.

*

Bay Nesimaçiye:

Kadıköyünde bir İranlı kahveci bir kutu filitle öldürdüğü karasinekleri saymış. İfadesine göre bir kara sinek yirmi beş paraya ölüyormuş..

Fakat bir kutu filitin kaç sivrisinek öldürdüğü henüz hesaplanmamıştır.

*

Mütekaidinden Bay Dursuna:

Sivrisinek ilâçlarına süt gibi karıştırmak suretile bir suiistimal yapılması kat'iyyen akla gelemez.

*

Bostancıda Bay Ahupatana:

Filitin sivrisineklere karşı hakikaten bir tesiri olup olmadığını soruyorsunuz. Belki siz de görmüşsünüzdür. Filit fabrikalarından biri sokak duvarlarına renkli bir ilân yapıştırmış: Tulumba sıkan bir el havayı ilâçtan göz gözü görmez bir hale getirmiş. Kocaman bir sivrisinek bu bulutun ortasında, tulumbanın ta ağzında memnun ve müsterih uçuyor.

Bu resme bakılırsa sivrisinekler bu filitin buharı içinde ölmek şöyle dursun adetâ hava tebdili yapıyor. Bazı filit kutularında «yalnız bizim marka öldürür, ötekiler sadece bayıltır» denmesine göre kendi markalarından da şüpheye düşmemek kabil olmuyor

Sivrisineklerin kısa bir zaman için bayılmaları da bizim için bir kârdır. Maamafih filit sivrisineği bayıltmasa bile sizi sersem edip uyutacağı muhakkaktır ki istenilen de budur.

*

Bir okuyucumuz yazıyor:

Mücadele heyeti başkanı gazetelerden birine verdiği diyevde ahali mücadele memurlarına yardım etmezse bu işin tabiatile yürüyemiyeceğini söylüyor. Ben bunu okuyunca paçaları sıvadım. Evimde, bahçemde, sokağımda şüphe verecek lâğım deliğine, çukura, batağa rasliyamadım. Sivrisineğin kaynağını keşif için ne yapayım.

Adada Krizantem sokağında
99 numarada M. Ermiş

Cevap

Garip tesadüf! Geçen sene ben de ayni evde oturmuştum. Sağ tarafınızdaki tek odalı kulübede madam Marika isminde bir ihtiyar kadın oturur. Sivrisineğin kaynağı oradadır. Marika son derece fakirdir. İki keçisile dört tavuğu vardır. Bunlardan aldığı bir okka kadar süt ve iki yahut üç yumurtayı satmak ve arasıra da gizli fala bakmakla geçinir. Hâsılı peygamber gibi kanaatkâr bir kadıncağız.

Bilmem sabaha karşı Marikanın tavukları yumurtlarken bütün mahalle ile beraber siz de uyanıyor musunuz? Sabahın sessizliği içinde o ne yırtıcı yaygaradır. Tavuklar Marikanın folluğuna değil, sizin kafanızın içine doğurur gibidir. Keçiler kadının yattığı odanın yanındaki bodrum gibi bir yerde gizlidir. Sebebi galiba vergiden korkması ve bir de köşe başındaki Yahudi müşterilerine halis inek sütü diye aldıkları sütün keçi sütü olduğunu anlatmak istememesidir. Keçilerle tavuklar münhasıran mahallenin süprüntü ve pisliğile geçiniyor gibidir. Marikanın geceden kapı önlerine bırakılan süprüntü tenekelerini ellerile eşelediğini, yemiş kabuğundan balık ve patlıcan kızartması artıklarına kadar ne bulursa kova ile evine taşıdığını gözümle gördüm.

Keçilerle tavuklar yarı bellerine kadar bu süprüntü içinde yaşarlar. Kendi pisliklerini de buna katınca burasının nasıl bir mikrop ve haşerat fabrikası haline geldiğini siz tasavvur edin.

Mahallenin bütün kara sinekleri burada doğar ve ordu halinde kol kol buradan etrafa dağılır.

Bir mücadele memurile beraber Marikanın evine girebilirseniz sivrisinekleri unutacağınıza şimdiye kadar koleradan ölmediğiniz için Tanrıya şükredeceğinize hiç şüpheniz olmasın.

Ben yalnız Marikanın evinden bahsettim. Fakat Adalarda böyle gizli kaynağı olmıyan mahalle ve sokak yok gibidir.

Akıl hocası

AYDABİR

30 Ağustos Cuma günü Çıkıyor!

İLK SAYISINDA:

Ahmet Haşim, Faruk Nafiz, Halit Fahri, Orhan Seyfi, Nazım Hikmet, Reşat Nuri, Ahmet Refik, Peyami Safa, Nurullah Ata, Mahmut Yesari, Sabahaddin Ali, Abdülfeyyaz Tevfik, Abidin Daver, Dr. Muzaffer Şevki, Sait Çelebi, Yusuf Ziya, Naci Sadullah.

Nasıl Mason oldum ?

Yıllarca evvel, Mason teşkilâtına dahil olan Mahmut Yesari, bu gizli dünyanın bütün sırlarını, bütün heyecanı ve bütün tafsilâtile anatıyor!

Çingene Gözile dünya!

Çingeneler hayatı nasıl görüyorlar? Çingeneler dünya işlerinden ne anlıyorlar?.. Naci Sadullah, resimli reportajında bunları yazıyor.

Şair Nazım Hikmet

En yeni ve en coşkun şiirini (Aydabir) de neşrediyor.

Kadın Spor, Moda

Ayda bir sahifelerinde herkes her istediğini bulacaktır.

84 sahife 25 kuruş

Yüzme Yarışları

Geçen pazar günü Modada yüzme havuzunda Matbuat Cemiyetinin tertip ettiği yüzme müsabakaları yapıldı. Tanınmış gazetecilerden bir çoklarının iştirak ettiği bu müsabaka çok eğlenceli oldu. Bu suretle de bir türlü tahsisat bulunamıyan (Matbuat kulübü) için de epey para toplandı.

Hakem heyeti Şirketihayriye müdürü Yusuf Ziya, Akay müdürü Cemil ve Cumhuriyet tahrir müdürü Abidin Daverden mürekkepti. Müsabaka başlamadan evvel Bay Velit peştemalla ortaya çıktı. Yüksek sesle:

— Arkadaşlar, diye bağırdı, deniz ne de olsa, tehlikeli şeydir. Maazallah boğulmak ihtimali bile vardır. İmansız gitmemeniz için birer gusul eptesti almanızı tavsiye ederim. Bilmiyenlere sevabına öğretirim.

Hakem heyetinden Akay Müdürü Bay Velidin kıyafetine itiraz etti:

— Peştemalla müsabakaya girilemez. Mayo giymeli.

Bay Velit:

— Bidattır, kabul etmem, maazallah kâfir olurum.

Diye reddetti:

İlk müsabaka (atlama) müsabakasıydı. Ali Naci Karacan birinci, Felek Bürhan ikinci geldi. Ali Naci, çarhı felek gibi havada bir müddet döndükten sonra iki ayağı üstüne suya düştü, ta, suyun dibine kadar battı, sonra bir hamlede hemen suyun yüzüne çıktı. Bu müsabakada Son Postadan Halil Lûtfinin suya daldığı halde çıkmadığı görülerek telâş edildi, fakat biraz sonra denizin içinde gözüne ilişen bir balığı yakalamakla meşgul olduğu anlaşıldığı için telâş zail oldu.

İkinci müsabaka kulaç atmak müsabakasıydı. Tayin edilen mesafeye Ethem İzzet iki kulaçta vararak birinci çıktı.

Üçüncüsü sırtüstü yüzme müsabakasıydı. Bu müsabakada Ali Naci, ile Yunus Nadi istikametlerini şaşırarak kafa kafaya çarpıştılar. Hazır bulunan sıhhiye heyeti tarafından derhal tedavileri yapıldı. Velit birinci gelecekti. Peştemalı çözüldüğü için müsabakayı terketti.

Dördüncüsü bayrak müsabakasıydı. Direğin ucuna asılan bir (Akşam) gazetesini kim alırsa o birinci çıkacaktı. (Haber) ciler bu müsabakaya girmediler. Neticede Selâmi İzzet (Akşam) ı yakalamakta birinci çıktıysa da Son Postacılardan Halil Lûtfinin kaşla göz arasında direğe asılan (Akşam) gazetesini alıp yerine (Son Posta) nın iade nüshalarından birini koyduğu anlaşıldığından müsabaka hükümsüz ilân edildi.

Beşincisi (mukavemet) müsabasıydı. Denizde en çok sıklet taşıyan birinci çıkacaktı. Yunus Nadi Cumhuriyet tahrir heyetini karnının üstüne bindirip gezdirmek suretile birinci geldi.

Bundan sonra muhtelif numaralar başladı:

Ali Naci, Yunus Nadiye:

— Suya sabuna dokunmadan ne iş yapılır, bil bakayım?

Diye sordu. O da:

— Köftehor, senin gibi gazetecilik yapılır?

Diye cevap verdi.

Yunus Nadi iki dakika içinde sudan bir başmakale yazarak alkışlandı.

Haber aldığımıza göre ikinci müsabaka Büyükadada Yürük Ali plâjında yapılacaktı. Tafsilâtını okuyucularımıza yazarız.

Fiske

Bay Şefkatî

Dr. Zekâi Tahir

Bay Nurettin

Kürek

— Karı koca hergün sandalla denize çıkıyormuşsunuz.

— Evet!

— Kayıkçıyı da beraber alıyor musunuz?

— Hayır, karım istemiyor?

— Kim kürek çekiyor?

— Karım. ...

— Sen.

— Benim ne çektiğimi hiç sorma!

Esmer

— Bir esmer kızla evlenmek istiyorum!

— Kumral istemez misin?

— Hayır, mutlaka esmer olmalı.

— Neye evlenmiyorsun?

— Hakikî esmer arıyorum.

— Esmerin sahtesi de var mı?

— Çok. Gördüklerin hakikî esmer değil, güneş yanığı!

İKİ ŞARKI BİR GAZEL

— 1 —

Sabahatin hayatı birdenbire değişti,
Çünkü: Karşıki eve bir kiracı gelmişti!..
Bir ana, bir de oğul.. Oğul amma ne oğul,
Onun için, zarar yok, hattâ cennetten koğul!..
Sabahat şaşırmıştı: Bu adam çok güzeldi,
Kaş, göz, boy, bos yerinde.. Her şeyi mükemmeldi!..

— 2 —

İşte bu güzel adam yaman bir hanendeydi,
Yanık sesi kalplere bir hançer gibi deydi:
Onun hayranı oldu artık bütün mahalle,
Genç, yaşlı, kadın, erkek gösteriyordu elle!..
Ona Bayan Sabahat sesinden vurulmuştu,
Yirmi beş yıldan sonra belâsını bulmuştu!..
Fakat genç hanende de tutulmuştu kadına,
Karşılıklı bir sevgi... Doyum olmaz tadına!..

— 3 —

Bir gündü.. Genç hanende udu ele almıştı,
Kafesi yarılayıp, şu şarkıyı çalmıştı:

Birinci şarkı

Hayatım zindan oldu ben aşkını sezeli,
Aklım başımda değil, aman esmer güzeli!..
Gözüm dünyayı görmez gözlerini süzeli,
Aman esmer güzeli, canım esmer güzeli!..

*

Aşkınla serseriyim, artık yoktur kararım,
Her gece perdelerde ben gölgeni ararım,
Eğer elime geçsen, kollarımla sararım,
Gözüm dünyayı görmez gözlerini süzeli!..

....

Komşu kadının yoktu artık deliden farkı,
Çünkü: Teni esmerdi.. Kendineydi bu şarkı!..
Sabahatin sevinci son raddesini buldu,
Üçüncü gün karşıdan şu nağmeler duyuldu:

İkinci şarkı

Bu şarkı sanadır, ey güzel yüzlü,
Ey selvi endamlı, ey ahu gözlü!..
Bir düğün yapalım gel sazlı, sözlü,
Ey selvi endamlı, ey ahu gözlü!..

*

Sordum, aşk.. dediler bu heyecana,
Ayrılık bıçakmış: Dayandı cana!..
Nasıl bakıyorsun yaşlı kocana,
Bir düğün yapalım gel sazlı, sözlü!..

....

Sabahatin aklına güzel bir çare geldi,
Kimse şüphe etmezdi, bu buluş mükemmeldi:
Ninniler söylüyordu çocuğuna her gece,
Cevap verebilirdi bu şekilde gizlice!..
— «Kendine olduğunu elbette anlar!..» dedi,
Sabahat şu ninnile o akşam inildedi:

Birinci ninni

Yavrum benim güzeldir,
Yüreğimde emeldir,
Dünyalara bedeldir!..
Ayıracak bir kuvvet
Bizi ancak eceldir!..
Oğlum büyüsün ninni!..

*

Güzel sesi duyulur,
Bana bir şeyler olur,
Yüreğim sevinç bulur!..
Eli elime deyse,
Gönlüm dertten kurtulur!..
Oğlum büyüsün ninni!..

....

Gece, zaten genç adam duruyordu uyanık,
Şu şarkıyı söyledi karşılık yanık, yanık:

Üçüncü şarkı

Aman, esmer güzeli!.. Yeter artık işkence,
Biraz acımaz mısın aşkınla yanan gence?..
İnan: Sensiz yaşamak ölümden beter bence,
Buluşalım bir gece: bekletme, gel erkence!..

*

Haydi, giy elbiseni, fenerini yak ta gel,
Aman, kimse görmesin, etrafına bak ta gel,
Sana benden vefa var, kocanı bırak ta gel,
Yeter artık işkence, bekletme, gel erkence!..

....

Kadın, bunu duyunca, geçirdi bir baygınlık
Kalbine bir su aktı: lık lık, lık, ılık ılık!
Yel gibi esiyordu artık başında derdi,
Şu ninniyi söyleyip, adama cevap verdi:

İkinci ninni

Çobanın abası var,
Oğlumun babası var!..
Bir tarafa giderse
Dayağın cabası var!..
Yat, uyu.. Üzme beni,
Sabret bir parça.. Ninni!..

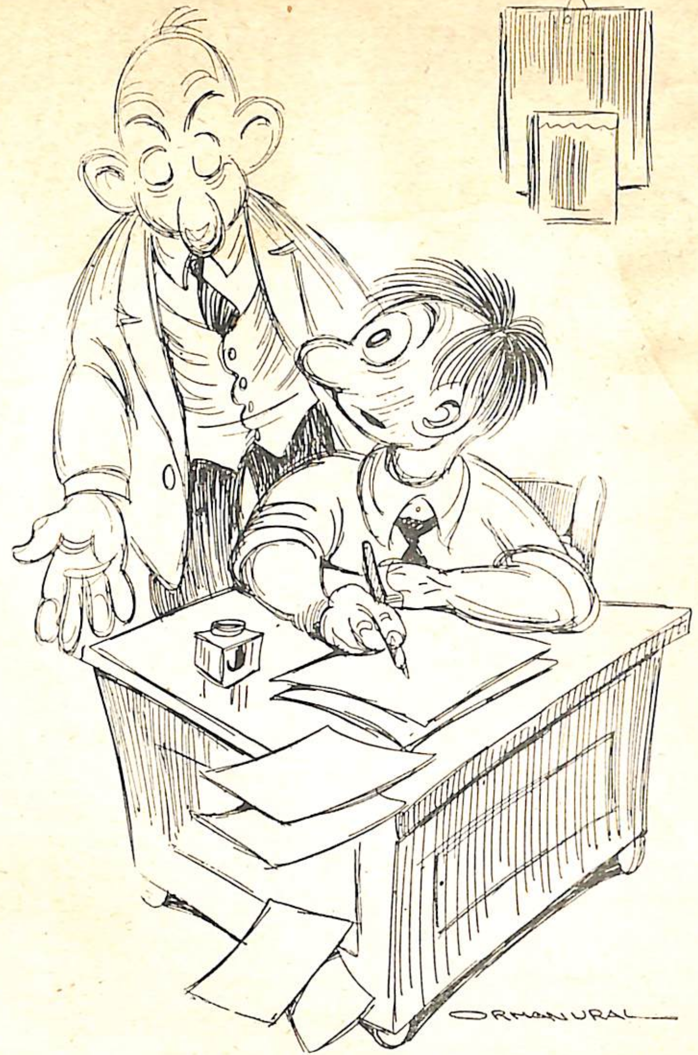
*

Yüzü bir aya benzer,
Adı dilimde gezer!..
Babası işitirse
İki yumrukta ezer!..
Şekerim, üzme beni,
Sabret bir parça.. Ninni!..

....

— 4 —

Böyle çınlatıyordu, tam iki aydanberi,
Gece her iki evi şarkı, ninni sesleri!..
Bu hilekâr kadının kocası Bay Süleyman
Bir şey bilmiyor gibi, beklemişti kaç zaman!..

— Bir kadın, kendisine: (Şekerim!) diye lâf atan bir adamı dövmüş, neden acaba?
— Malûm: Şekerin fiatı düştüğü içindir!

— İmdadı sıhhî otomobilleri geçerken, halkı birbirine katıp heyecan veriyorlarmış, ne dersin?
— Allah imdat eyleye derim azizim!

Fakat bir gece dedi:
— «Ninnilerin çok güzel,
«Kadın!.. Söyliyeceğim ben de sana bir gazel!..»
Sonra, sert bir bakışla, karısını haşladı,
Bir kadeh rakı içip, şu gazele başladı:

Gazel

İnsan böyle düşünce, sevda denilen, derde,
Hasret artık çekermiş onun gözüne perde!..

Hele karşıki eve gelirse bir genç adam
Bayanlar ah edermiş hergün pencerelerde!..

Evin bayı çalışsın, versin bin türlü emek,
Alınterile yığsın erzakını kilerde!

Bayan da, ninni diye, komşu gence söz atsın,
Essin kaç aydanberi kavak yelleri serde?!..

Benden belânı bulma.. Defol, gözüm görmesin,
Dilerim ki Tanrıdan: Sürünesin ilerde!..

....

Evet!.. Artık kocası bütün işi çakmıştı,
Bu gazeli söyleyip, kadını bırakmıştı!..

Necdet Rüştü

Bir kuşkulanış

Kahvede yer bulamayınca, tekrar sokağa çıkmak istedim. Fakat yağmur, tekrar hızlanmıştı. Nasılsa boş kalmış bir iskemleyi çekerek oturdum.

Bir kenarına, iliştiğim masanın önünde pos bıyıklı, kuru yüzlü bir adam, gazete okuyordu.

Can sıkıntısından, sigara, nargile dumanlarile koka rengine girmiş tavana bakıyor, gözucile, yan masada tavla oynıyanları seyrediyordum.

Pos bıyıklı, kuru yüzlü adam, neden sonra yazı işlerine bakanın ismini de okuduktan sonra gazeteyi bıraktı. Nazik bir adammış, gazeteyi önüme sürdü:

— Okuyacaksanız, buyurun!

Cevap verir gibi gülümsedim:

O, gazetenin üzerine elile vurdu:

— Çok feci bir cinayet var!

Başını sallıyordu:

— Gene kadın yüzünden!

Eyvah! Bir Don Juan'a çatmıştım? O, dişlerini gıcırdatıyordu:

— Evet... Her şeyde kadın parmağı vardır. Görmüyor musunuz? Bütün cinayetler, hep aşk, kadın yüzünden oluyor.

Bilgiç bilgiç gülümsedi:

— Amma, eskiden bu kadar değildi.

Onun bilgiç bilgiç gülümsemesinden mi neden, benim de ukalalığım tutuverdi:

— Eskiden de oluyordu amma, gazeteler, şimdiki gibi ballandıra ballandıra yazmıyorlardı. Eğer cinayetler hakikaten çoğalmışsa, bir sebebi de budur.

O, tahkir eder gibi dudak büktü:

— Şimdiki kadınları da gözönüne getirelim. Dünya azdı, arkadaş, gözünü aç! Dünya, azdı! Kadınların giyinişleri, kimde sabır, takat bırakıyor ki! Ne söylüyorsun Allah aşkına!

Pek te yanlış söylemiyordu; başımı salladım:

— Orası öyle!

— Elbette öyle? Bu yaz, plâjlarda neler görmedim, neler!

Keyifli keyifli gülüyordu:

— Hele bir tane gördüm.

— **Necmi, benimle güneş**
— **Ya... Senin için yanıp**

Elini havada savuruyordu:

— Hey Allahım, hey! O ne vücuttu!..

Cebinden bir paket çıkardı, bana bir sigara ikram etti, kendisi de bir tane yaktı:

— Eğer o kadının kocası, yahut erkeği, katil, cani, hırsız olursa, vallahi affederim be! Affederim yahu!

Avurdlarını şişirerek sigarasının dumanını üflüyordu:

— Tam ağustosun son haftasıydı. Bir sabah, yanında sıska, esmer, bodur bir kadınla beraber geldi. Eh, sarı... Amma sarı papa, lepiska saçlar, hokka gibi ağız, çekme burun...

Ağustosun son haftası... Sıska, esmer, bodur kadınla beraber gelen sarı, amma sarı papa, lepiska saçlı, hokka gibi ağızlı, çekme burunlu kadın!

Bu, biraz midemi bulandırmıştı:

banyosuna başladı.
tutuşuyor, desene!

En büyük yalan

Gazeteciler aralarında konuşuyorlardı. Söz yalan söylemeğe intikal etti. Nizameddin Nazif bağırdı:

— Çocuklar, siz hiç bir şey bilmediğiniz gibi yalan söylemek te bilmezsiniz. Nasıl yalan söylenir, benden öğrenin.

Ali Naci atıldı:

— Müsaade et, Nizameddin, dedi, ben de biraz bilirim.

Nizameddin Nazif sesini on misli daha yükselterek bağırdı:

— Pekâlâ, bay patron, seni müsabakaya davet ediyorum. Bakalım, en büyük yalanı hangimiz söyliyecek.

Ali Naci:

— Size dün başımdan geçen bir vakayı anlatayım, diye başladı. Dün akşam Halil Lûtfinin ziyafetinden geliyordum.

Bir alkış tufanı koptu. Nizameddin Nazif elini uzattı:

— Bravo, üstat, dedi, ben bahsi kaybettim!

— Ya! diyebildim.

O, neşeli neşeli anlatıyordu:

— Koyu lâcivert bir mayo giymişti... Tam, kalbinin üstünde kırmızı bir çapa vardı.

Kulaklarım uğuldamağa başlamıştı. Bu, benim metresim Ruhiyenin tarifi idi. Kalp tarafı kırmızı çapalı koyu lâcivert mayoyu beraber almıştık. Sıska, esmer, bodur kadın, hizmetçi Hatice idi.

Ağustosun, tam son haftasında, benden izin almış, teyzesine gitmişti.

Demek ki teyzesi...

Bütün kanım beynime toplanmıştı. Fakat sonuna kadar öğrenmek istiyordum.

Pos bıyıklı, kuru yüzlü adam, anlatıyordu:

— Güzel derim sana... O, koyu elâ gözler... O, inci gibi dişler... O, boy bos...

Elini havada sallıyordu:

— Anlatamam ki... Bir görmelisin be birader... Hele çıtı pıtı bir konuşuşu var... İnsanın hemen dilini koparıp yiyeceği geliyor... Tavırları da öyle cana yakın ki... Konuşurken iğiliyor, kaşını, gözünü oynatarak cilveler yapıyor... Sağ koltuğunun altında bir ben vardı...

Elimi kaldırıp herifin suratında şaklatacaktım; kendimi tuttum:

— Affedersiniz amma, bir şey soracağım.

— Buyurunuz, dedi.

— Bu kadınla nasıl tanıştınız?

Kahkaha ile güldü...

— O, kendisi geldi... Zaten, bütün kadınlar, bana, kendileri gelirler...

Demek, bir tek mağdur, ben, değilmişim!

O, kuvvetinden emin, gülüyordu:

— Evet... Üste para da verirler!

Bir şey soramadım, tıkanmıştım, boğulacaktım.

O, sigarasını uzaklara fırlattı:

— Elbette ya... Ben, yüzmek öğretirim!

Mahmut Yesari

Karadenizliler Eğleniyor!

[Sürmeneli Veysel reis, Pulathaneli Zeynel kaptan, Hopalı Mehmet reis, Rizeli Bürhan kaptan, pazar günü, limanda nöbet bekliyen takalardan birini kaldırıp, bay bayan cıvıl cıvıl kaynıyan kumsallardan birine rampa ederek eğlenmeği kafalarına demirlemişlerdi. Benzine kıydılar ve sabah, erken erken denize açıldılar.

Takanın burnuna ihtiyat yelkenleri sermiş, çilingir sofrasını kurmuşlar, çekiştiriyorlardı. Plâja yaklaştıkları zaman, dört arkadaşın keyfi pupa yelkendi.]

Veysel reis — Ha iyitur purası! Ne turayiruz temurliyelim da!

Zeynel kaptan — Ha uşak taha yanaşalum.

Bürhan kaptan — Taha yanaşacayuz taha nereye, görmayirmusun tenuz pittu!

Mehmet reis — Sayuklama keptan, piter mu tenuz?

B. K. — Aç gözinu! Sular tayantu karaya.

M. R. — Tönelum, açilalum, da!

V. R. — Çelmetuk tenuzta tulaşmaya. Çikaracayuz karanun çeyfinu.

Z. K. — Saçma laf idayirsun reyus. Çirer tunya âlem tenuza, piz neye tolaşacakmişuz karada?

V. R. — Aç çözinu! Oynayurlar kumda.

Z. K. — O kum tenuz kumidur.

B. K. — Punin içun mi tolaşacayuz? Tenuza talmak isteyen talar; kuma talmak isteyen kuma batar. Çekelum birer tek şerefe. [Kadehini doldurur, bir solukta çeker. Elini şakağına kor, yanık yanık söylemeğe başlar:]

Tenuza talayum mu?
Tenuza talayum mu?
Pir paluk alayum mu?
Pir paluk alayum mu?
Ay toğtu güneş pattu,
Ay toğtu güneş pattu,
Taha yalvarayum mu?

[Bürhan kaptan, şarkıyı keser, Veysel reise seslenir:]

Ha, Reyus, al kemaneyu çal bir zorlu hava!

V. R. — [Kadehini doldurur, diker ve süzük gözlerle baktıktan sonra titrek bir sesle şarkı tutturur:]

Pen kemençe çalamam,
Pen kemençe çalamam,
Tayum tarilur, tayum,
Tayum tarilur, tayum,
O kirmizu yanaktan ta
O kirmizu yanaktan ta
Haniya penum payum,
Haniya penum payum?

Z. R. — [Kumsaldaki renk renk, biçim biçim mayolu kadınlara bakmaktadır.] Çesun türküyü da! Kumda, tenuzta nasul oynaşayurlar? Ha şu pufla çibu kariya pakintu! Penzemayir mu istavrit azmanuna?

B. K. — Pakarsun hep hoşor karulara. Ha pak pakayum şu ip inçe karuya.

M. K. — O da kari midur? İçun hamsi çekmişe penzer?

B. K. — Ne temek istayirsun? Karıyimu peyenmedun, hamsi ile mu alay idayirsun? Tiyersun; tutak kivura kivura; o da karimidur? Ha, te pakayum, kari teyul ta erçek midur? Sonra tiyersun tutak kivura kivura; içun hamsi çekmişe penzer? Senun için çekmedi mu hamsi? Hamsiyu sevmayir musun? Tiçsintun mu hamsitan? Ne fenaliyonu çördün? Şimdu olsaydu hamsi yemez mi itun? Hamsi saga ne yaptu? Kulaguna pi şey mu fisultatu? Tinuna, çitabuna, irzuna, imanuna mu sövtü? Hamsinun pöreyinu mu yemetun? Hamsinun tavasinu mu yemetun? Hamsinun tatlisunu mu yemetun? Hamsinun furinunu mu yemetun? Hamsinun pilavinu mu yemetun? Hamsinun pilaçisini mu yemetun? Hamsinun nesinu yemetun?

[Bürhan kaptan, yumruğunu kaldırdığı gibi Memet kaptanın beynine indirir:]

B. K. — Ye pakayım şimtu penum yumrugimu?

[Mehmet kaptan muvazenesini kaybeder, denize yuvarlanır. Veysel reisle Zeynel kaptan bu anî netice karşısında şaşırırlar.]

Z. K. — Ha ne oltu, uşak?

V. R. — Tenuze tuşenu kurtarmaya pakmayorsun, pulaşayirsun lâkirtuya.

Z. K. — Karatenuz uşagidur o, kara batak çibu talar çıkar tenuza.

V. R. — Panamu akil öğretayirsun? Kaç pula alirum senun mitye tutmuş aklinu?

Z. K. — Mitye tutan senun çürük kafandur! [Veysel reis yumruğunu kaldırır ,tam indireceği sırada Zeynel kaptan daha atik davranır, onu belinden kavrayınca fırlatıp atmak ister. fakat Veysel reis dayanınca ikisi birden denize yuvarlanırlar.]

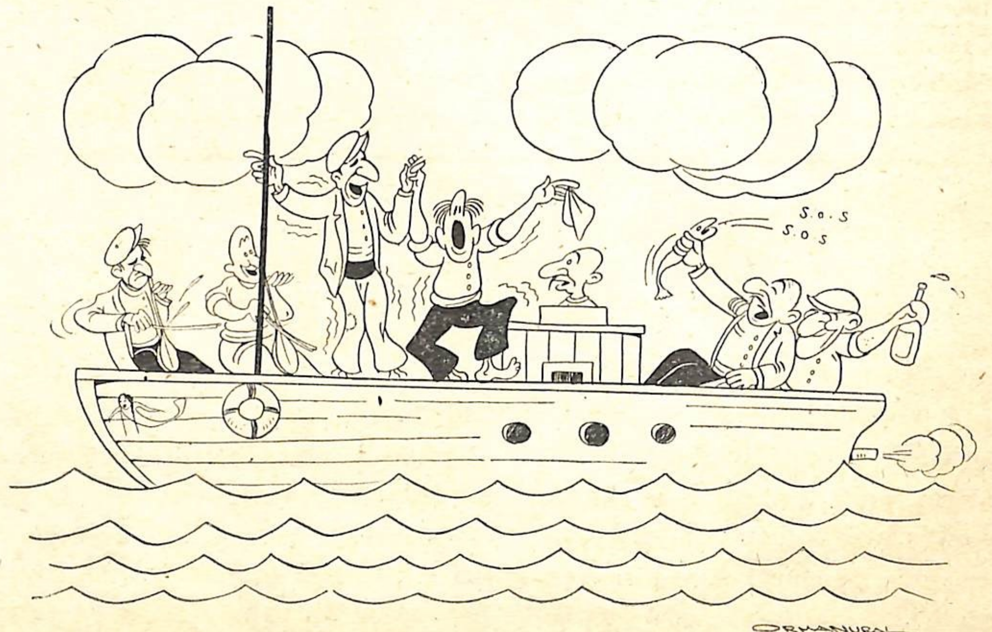
B. K. — [Ellerini çırpar:] Ha uşaklar şimtuk çiktu tenuzun tatu. [Bir taraftan soyunur, bir taraftan da şarkı söyler:]

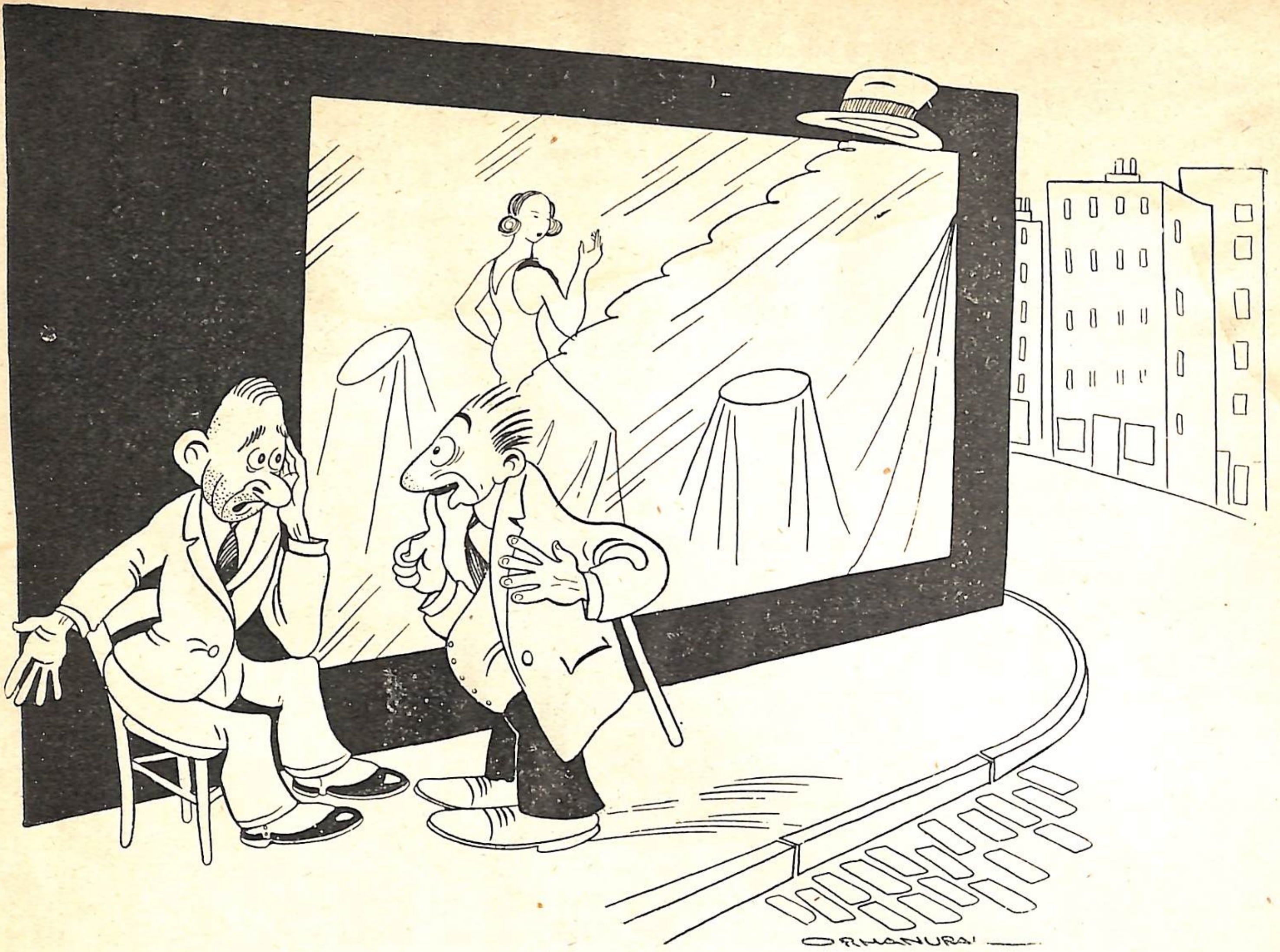
Yavuz çeliyor, Yavuz,
Yavuz çeliyor, Yavuz,
Tenuzi yara yara...

[Balıklama denize atlar:]

Tenuzi yara yara...

Karga

— **İşler nasıl?**
— **Sinek avlıyoruz!**
— **Aman birader, yavaş söyle.. Sineklerle mücadele heyeti duymasın, tekzip eder!**

SİNEKLERLE SAVAŞ

Bir sofunun hikâyesi vardır: Sıcaklar bastırmış; açlıktan ve susuzluktan hocanın başı dönmeğe, kulakları uğuldamağa başlamış!

Kulaklar kirişte, iftar topunu bekliyor. Bir sivrisinek, vızzzz! diye geçiyormuş. Hocam, besmeleyi çekmiş, zeytin tanesile ağzının mührünü bozmuş.

Bozmuş amma, sofra başında bekliyenler, çığlığı koparmışlar:

— Aman efendi, daha top atılmadı.

Hocam, şaşkın şaşkın sorar:

— Peki o, kulağımın dibinde vızıldıyan ne idi?

— Sivrisinek olacak, hocam...

— Günahı onun boynuna olsun!

Erenköyünü ve civarını sinekler bastı! diye, gündelik gazeteler yazmışlar. «Sineklerle mücadele teşkilâtı», bütün bataklıkların ve sivrisineklerin kökü kurutulduğunu söylüyor.

Galiba bu işte de, hikâyede olduğu gibi, günahı, sivrisineklerin boynuna havale etmeli.

Sinek deyip te geçmiyelim. Küçüktür amma, mide bulandırır. Fakat en garibi, onun mide bulandırmasından ziyade, uyku kaçırmasından şikâyet ederiz.

Sinekler de bir değil, beş değil ki... Sıtma sineği, su sineği, at sineği, kara sinek, sivrisinek...

Hele sivrisinek... Onun ne çeşitleri yok! Sarı kanadlısı, mavi kanadlısı, mor kanadlısı, beyaz kanadlısı, pembe kanadlısı, tirşe kanadlısı...

Anlayana sivrisinek saz, anlamıyana davul zurna az! diye bir tekerleme vardır. İnanın ki sinekler de asrîleşmiş! Sesi saza yakın olanlardan başka sesi motörü andıranlarda çıktı.

Yalnız iğnelerini sokmakla insana eziyet etmiyorlar, sesleri ile de kulak tırmalıyor, sinir bozuyorlar.

Küçücük kurt vücutlu bir haşere ile insanların başa çıkamamaları acınacak bir hal...

Sineklerle mücadele, yeni bir şey değil ki... Eskiden de sineklerle mücadele edilirdi; yalnız, bu işle resmen uğraşan bir teşkilât ve müfettişleri, memurları yoktu.

1 — Eskiden sigara kâğıdı gibi ince kâğıtlar boy boy kesilerek bir değneğin ucuna bağlanır ve dükkânlarda sinekler, bunlarla kışkırtılırdı. Fakat kaçak sigara kâğıdı olabilmesi ihtimali, bu cins mücadele aletini, tedavülden kaldırdı.

2 — Tüyden ve tüye benzer nesnelerden yelpaze gibi sineklikler yapılırdı. Bunları, cariyeler, halayıklar tutup sallarlardı. Cariyeler, halayıklar tarihe karıştığı içindir ki bu mücadele aleti de, müzelik oldu.

Sineklerle nasıl mücadele edildiğini, edilebileceğini düşündük ve muhtelif *zatlara sorup* anlamak istedik:

Cumhuriyet gazetesi idaresinden avcı Bay Sabri — Sineklerle mücadelede bir iş mi sanki Allah aşkına? Sinek, kanadlı bir hayvan değil midir? Aşağı yukarı, kuş, sayılır. Kuşu kuşla avlarlar. Doğanla, Şahinle, ava çıkmadınız mı? Benim bir şahinim vardı, havada uçan bir kuş katarının ortasına atıldı mı, alimallah kırkını, ellisini birden gagalar, pençeler, tepeler, düşürürdü. Sinekler için de bak ne yapmalı? İyi dinle amma... Sinekçil kuşu vardır, bilir misin? Şimdi sana, sinekçili uzun uzadıya anlatmıyayım. Erbabı bilir. Sinekçili üretmeli! Üretmeli, sonra ehlileştirmeli. Her evde, bir kaç tane sinekçil bulundurmalı. Tek sinek kalırsa, sen gel bana söyle!

Dr. Bay Mazhar Osman Uzman — Sinekle mücadeleyi anlamıyorum. Sesi ve iğnesile bu mahlûklar bizim yardımcımızdır. İnsanların sinirlerindeki zafiyetin derecesini, onların yapacakları tesirlerle ölçebiliriz. Demek oluyor ik tababeti ruhiye, akliye ve asabiyeye sivrisineklerin de yardımları dokunacaktır. Onlara, bir fen müşaviri sıfatile bakmalı ve saymalıyız.

Bir kitapçı — Sivrisineglerin çogalmasına aglım ermiyor. Zabahtan agşamacag tüggende sineg avliyoz. Hele megtepler azat olalı beri sineg avlamagtan gayri yapacag işimiz gucümüz yog. Nasıl oluyor da halen sinegler ortalıgda galabiliyor?

Dr. Bay Mahmut Ata — Benim adımı titize çıkarmışlardır. Fakat hakkım yok mu? Nasıl oluyor da hâlâ sivrisinek bulunabiliyor. Bataklıkları değil, bütün pisliklerin köküne kibrit suyu dökmelidir. Nasıl oluyor da, sivrisinekler hâlâ yaşıyabiliyorlar? Ben, evime, muayenehaneme gelen hastaların ellerine, tırnaklarına, ayaklarına, göz çapaklarına, kulak kirlerine kadar dikkat ederim. Temizliğe karşı küçük bir müsamahasını, lâubaliliğini gördüğüm hastalara kaşlarımı çatarım. Sivrisineklerin kökünü kazımak için, herkese birer karne verilmeli ve günde kaç sinek avlamışsa onları bir kutuya doldurup mücadele teşkilâtına getirmeli.

[Muharririmiz, parmakları yorulduğundan beyanatın sonunu kaydedememiştir.]

Hanende Bay Hafız Bürhan — Sus, sinek, dediniz de aklıma geldi. Anlamadığım bir şey var. Neden anlıyana sivrisinek saz oluyormuş ta, davul zurna az geliyormuş? Ben, bir gazele başlıyayım, vallahilâzim, havayı darmadağın ederim; sinekler, korkularından düşer, düşer, ölürler. Bence, sinekleri kaçırmak için gür sesli hafızlara, sıcak yaz gecelerinde, davudî gazeller okutmalı!

*

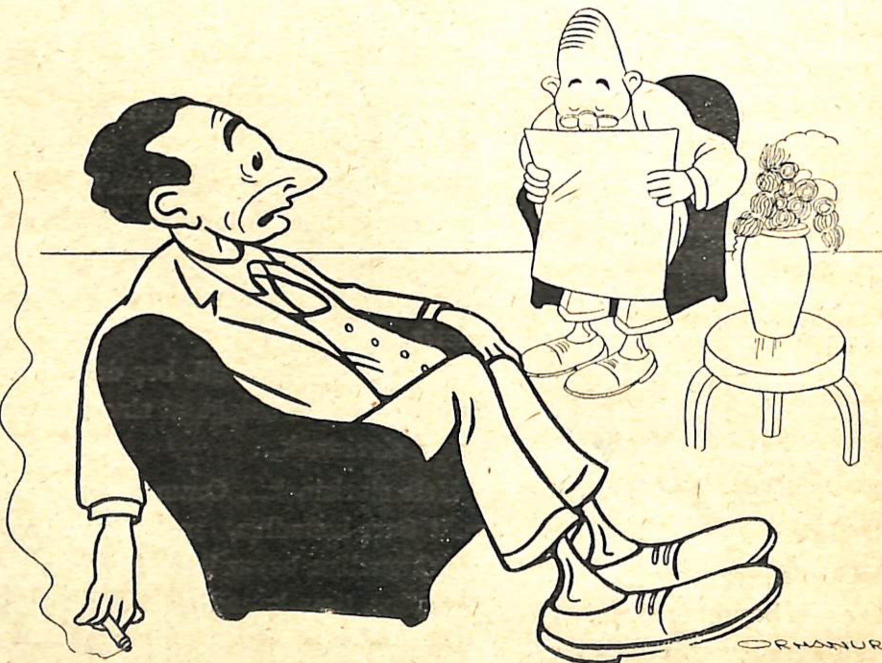
Muharririmiz, notlarını düzeltirken, kâğıtların üstüne bir tatarcık konmuştu. Muharririmiz, hemen parmağile basıp ezmek istedi, tatarcık bağırdı:

— Hayır! Beni öldürmeğe salâhiyetin yok. Ben, sinekle savaş işinin dışındayım!

Bu resmî muafiyet karşısında, muharririmiz, parmağını geri çekmek mecburiyetinde kaldı.

Saksağan

— Mülâyim pehlivan Dinarlı Mehmedi yenmiş..
— Mülâyimken böyle.. Ya maazallah sert olsaydı!

PAPELOĞLU

Yazan: **Ercümend Ekrem**

Piyasadaki şaşkınlık, kararsızlık, hayasızlık, kendilerinin en büyük yardımcılarıydı. Bundan istifade ediyorlardı. Daha meşru ne olabilir?

Ve böylece, yalnız İzzetî Efendinin serveti iki, üç yüz bin lirayı bulmuştu. Satılmış ise, eline geçeni yiyordu. Atiden hiç bir korkusu yoktu. Bu şans onda iken, neden korkacaktı? Amma, devir böyle devam etmezmiş.. Adam sen de! Kazancının kırıntılarile, daha yüz yıl, bey gibi geçinmek mümkündü.

Artık, bir ara geldi ki, Olga da kendisine yetmez oldu. Beyoğlunun kaldırımları, eğlenti yerleri, baştan aşağı, satılık kadınla dolu idi. Dünya kadar parası olan bir adamın bu bolluktan ve bu ucuzluktan istifade etmemesi enayilik olmaz mıydı?

Papeloğlu Satılmış Bey, bu mahafile dadandı. İle güne karşı hovardalığını gösteriyor, para yiyordu. Padişahın en gözde mukarribi, «benim!» diyen şehzade bile, Beyoğlunda bu derece itibar görmemişti.

Satılmış, Gardenbarın kapısından içeri girmez mi idi, başta, belediye bahçelerinin müsteciri ve barın sahibi, şişman Lehman ile, çömezi, gözlüklü Rum olduğu halde, bütün garsonlar saf teşkil edip, selâma dururlardı.

Sürre devesi imiş gibi, önde teşrifatçılık vazifesi gören iki garson, ellerindeki peçeteleri sallıya savura, ortada Satılmışla İzzetî Efendi, bunların da arkalarında mal sahibi ile çömez, masaların arasından geçerek, localardan birine gider, göçerlerdi.

Dansözlerden, artistlerden, Satılmışın ayrıca beğendiği, gözüne kestirdiği hiç kimse yoktu. Onun için, Lehman hepsini sıraya koymuş, bu yağlı müşterinin yanına nöbetleşe ve ikişer ikişer gönderiyordu.

O tarihlerde Tepebaşındaki Gardenbar, Viyanada, Peştede, Berlinde ağızlarına koyacak lokma bulamayıp, Türkün tarihlere geçen cömertliğinden istifadeye koşan yosmalarla dolu idi. Müttefiklerimiz, eksik olmasınlar, bu cepheden de ve belki asıl bu cepheden bize yardım ediyorlardı.

Viyanadan dördüncü derece operet kumpanyalarından birinde kıt kanaat gündelik rızkını temine çalışan Kordi Miloviç adında fettan bir kızcağız, İstanbulu fethetmişti. Her gece, belediyenin kışlık tiyatrosunda, binlerce hayranlarından alkış toplıyarak, asıl vazifesini bitirdikten sonra, kapıda bekleşen tutgunlarından bir tanesinin arabasına atladığı gibi, ortadan kayboluyordu.

O geceyi kimin vuslat bezminde geçirdiğini, ertesi gün anlamak mümkündü. Beyoğlunun en meşhur kuyumcusu, camekânında uzun zamandır teşhir ettiği akar su gerdanlığı, yahut ki mavi pırlanta kime satmış ise, matmazel Miloviçin lûtfunu o görmüştü.

Aç halkın ağzında, efsaneye pek benziyen fakat mahzı hakikat olan tuhaf rivayetler dolaşıyordu: Daha bir yıl evvelsine gelinceye kadar adı sanı belli olmayıp ta, birdenbire akla hayret verecek derecede zengin olan tüccardan bilmem kimin, Miloviç'in üzerine, hep yanyana bitiştirilmiş ellişer liralık kaimelerden bir örtü çektiğini, gene bilmem kimin, karının sigarasını yakmak için bir yüz liralık banknot tutuşturduğunu söylüyorlardı.

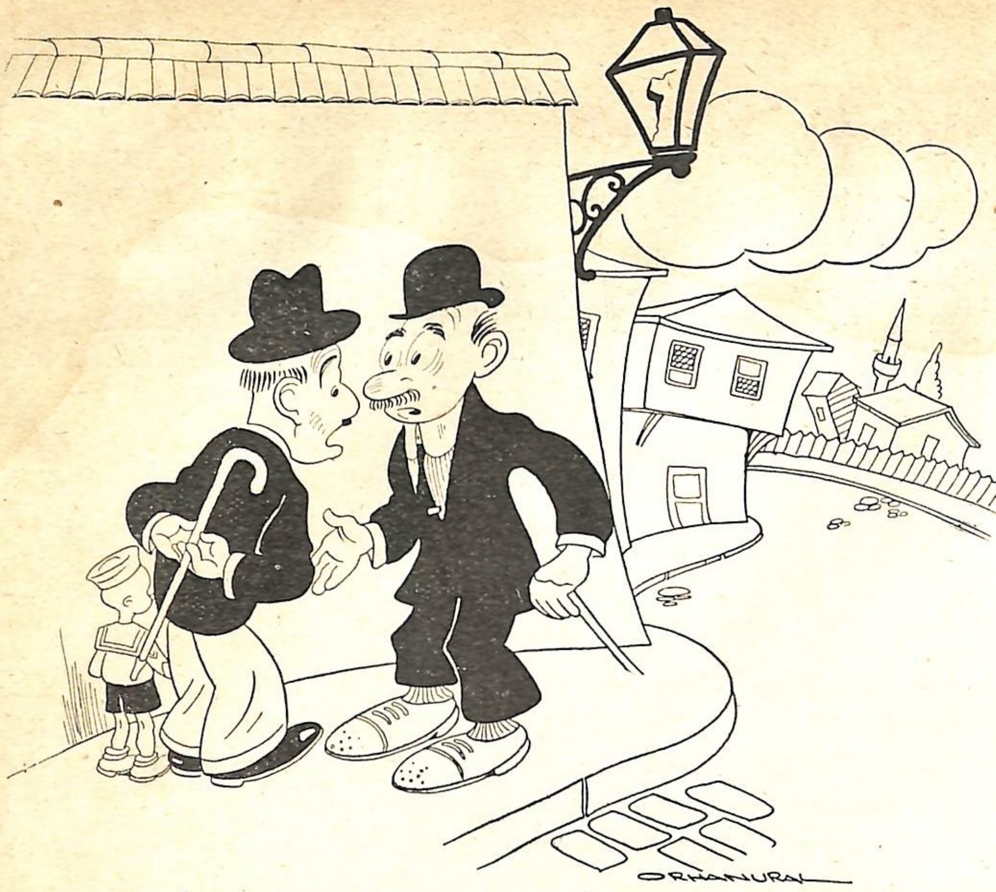
Şen kahkahası, çapkın edasile şöhret bulan bu facirenin yüzünden ocaklar yıkılıyordu. Her akşam onu görmek, onun İstanbulda yaptığı Çardaş nağmelerini, ağzından dinleyip te mestolmak için, çoluk ve çocuğunun nafakasından keserek, eline geçen paraları harcıyanlar hadsiz, hesapsızdı.

İstanbul eğleniyordu.. Sonunu düşünmiyen, etrafındaki sefaleti görmiyen, izanı da, gözleri de ayni derecede körleşmiş sefih bir mirasyedi gibi!.

Miloviç'e irişemiyen, yahut ki ondan gına getirenler, barlara düşüyorlardı. Osman oğullarının payitahtında, harbin o zorlu günlerinde, hastahaneden ziyade bar açılmıştı. Berlinden kalkıp, Viyanadan, Peşteden, Sofyadan dolaşarak İstanbula gelen her Balkan treninden, cephane ve silâhtan ziyade, kafeşantan artistleri çıkıyordu.

Eğlenti yerleri açıp işletmek hususunda, Türkiyede bir eşine daha tesadüf edilmemiş olan, Romanya Yahudilerinden meşhur Lehman bu mebzul vasıtalar sayesinde, Parisin en namdar kafeşantanlarile omuz öpüşebilecek bu Gardenbarı kurmuştu. Vurulmuş askerlerin yaralarını sarmak için âdi ispirto bulmakta zahmet çekilen bir zamanda, o, sandık sandık şampanya yaratıyordu. Ve bu sihirli şarapla para, Gardenbarda, Tanrının gecesi su gibi akardı.

Satılmışla İzzetî Efendi de buraya dadanmışlardı. Pepaloğlunun serveti burada kendine daimî bir mahreç bulmuştu. Her gece, üç, dört, beş yüz lirayı masanın üzerine bırakıyor, kör kütük, oteline dönüyordu.

— Şu İstanbulun havası kadar dünyada değişen ne vardır acaba?
— Talim ve terbiye programları!

Karıların, İzzetî Efendiye karşı muameleleri bilhassa görülecek şeydi. Onların vaziyetine bütün bar halkı kırıla kırıla gülüyordu. Vergi kâtibinin yaradılışında biraz soytarılık vardı. Aklı sıra, kadınların alâkasını celbetmek, kendini sevdirmek için türlü maskaralıklar ediyordu.

Yabancı dillerin hepsi de, İzzetî Efendinin telâkkisine göre, birdi. O, hepsine birden frenkçe der geçerdi. Her birinden, nasılsa ikişer, üçer kelime bellemiş, üstelik te bunları yanlış telâffuz ederek, cilveleştiği karılara sunardı:

— Sultanım! Bu abdi âciz, senin cemaline hayran.. Eskö vu anladı? Katalavis?.

— Vas zagist du?

— Havzun suyun terkozun!. Ya? Afto ini almanca, iki gözüm!

Der ve yosmaları katıltırdı. Onlar için bir de şiir (!) yazmış, bir gece sabaha karşı, başında kâğıttan bir külâh, arkasında redingot, koskocaman sakalile ortaya çıkıp yüksek sesle okumuştu:

«Purkuva yüz vermiyorsun sevgili meftununa?.»

mısraile biten bu şaheser, Beyoğlu hovardalarının dillerinde dolaşıyordu. Papeloğlu da o akşam arkadaşına hayran olmuş, locadan haykırmıştı:

— Ülen, zorlu goşmalar düziyon be soyha!.. Yaşşa!..

— 5 —

O gün, akşamdan biraz fazlaca kaçırmış olan Papeloğlu, metresinin evinde sızdıktan sonra, sabahleyin gözlerini açmış, fakat bir türlü davranıp ta işine gidememişti.

Yatağın içinde, yorganı omuzuna almış, bağdaş kurmuş oturuyordu. Başı, demirden bir çember içerisinde kısılmış gibi idi. Kupkuru dili damağına yapışıyor, boğazından midesine doğru, sanki bir kızgın demir inip çıkıyordu.

Titriyen elleri, başucundaki surahiye gide gele, içindeki suyu tüketmişti. Adını doğru dürüs beceremediği için, «Şaban paşa şarabı» deyip işin içinden çıkıverdiği şampanyayı içenin de, icat edenin de dinine, diyanetine, mezhebine, oturduğu yerden en ağır küfürleri, en yakası açılmadık kantarlıları savurdukça, karşısında asık bir çehre ile dolaşan Olga:

— Kale, ne bu, er aksam, er aksam sarfos oluyorsun? Yazik değil sana? Bir da, disarda isezeksin, boyle mastor gelezeksin benim evde, Keteon tembih yapazayim, kapu asmiyazak. Ep, o nalet İzet sebeptir.. O maskara... Kakohrono nahi!. diye söyleniyordu.

Keteon Efendi de, velinimetine yaranmak için önce, bir iki kadeh limonluyu sonmuş, şimdi de, mutfakta, dışarıdan hazır alıp getirdiği işkembe tuzlamasına terbiye yapmakla meşguldü.

Papeloğlu, kafası zonkladıkça, ikide bir:

— Aman! Ölüyon!. Boğazım dihaniyi!. Gafam, kellem gopiyi!.

Diye feryat ediyordu.

Hepsi bu vaziyettelerken, hızlı hızlı kapı çalındı. Arkasından, merdivenlerde yukarıya doğru gelen bir ayak sesi duyuldu. Oda kapısı açılıp ta, İzzetî Efendi görününce, Olga küfürü bastı:

— Nah! Geldi senin diavolos!. Bresi, bu kadar sok isirilir bu adam? Alah korkmazsin sen bre?.

Diye de bir sürü lâf etti. Fakat vergi kâtibi bunlardan hiç birini dinliyecek, bunlara karşılık verecek halde değildi. Soluk soluğa gelmişti; mühim bir haber getirmişti, belli.

— Geçmiş olsun, velinimetim.. diye söze girişti.

— Amanın, İzzet! Öliyim. Geberiyim!. Bu Şaban paşa doğuzu canıma ohudu!.

— Filhal, mendeburun humarı sair meşrubatınkilere benzemiyor..

O sırada, elinde işkembe kâsesile içeriye giren Keteon Efendi, güler yüzile lâkırdıya karıştı:

— Bir kıyak işkembe etmişim, paşazademin güzel ağzına lâyık düşmüştür. Şimdik, gövdesinin dibine endirdiği gibi, ne mahmurluk kalır, ne bir şey. Şafroşluğun birebir ilâcı işkembedir. Sanırsın kim, tabiyet, ko-

yunun midesini, insanların midesine şifa versin deyi yaratmıştır. Şu gördüğün kâse salt pepsin doludur. İçerisine altı tane yumurta çalkamışsın. Hepsi de, tavuğun dibinden zabah zabah çıkmış, taptazedir. Şunu, kaşığılan yut, enksesinden bana habar et ki, zatını eyilenmiş görüp kefleneyim.

İzzetî Efendinin kaşı gözü durmadan kımıldıyor, herifi susturmak istediği halde, muvaffak olamıyordu. Nihayet, dayanamadı:

— Kâseyi oraya koy, lâkırdıya yekûn tut, bizi de bir parça yalnız bırak, azizim! dedi. Velinimetle bir nebze mahrem görüşeceğim.

Keteon Efendi:

— Başüstüne, İzzet beyim! Bir değil, bin tane mahrem lâf et. Ben altık gidoorum!.

Deyip, odadan çıktı.

Olga, zaten biraz evvelden, iki ortağı kendi hallerine terketmişti.

Başbaşa kalınca, İzzetî Efendi, vereceği kötü haberi birdenbire ağzından çıkarmamak için, bir iki defa hafif hafif öksürdü, hazırlandı.

— Velinimetim! dedi. Bugün, burada hastalanıp ta yatmanın hiç te sırası değildi. Yazıhaneye hemencecik teşrif eylersen, begayet münasip olacak.

— Neden? Ne var ki? Topuzoğlu doğuzu genem bulgurları almakta mızıklanımıy ki yoğise?

Verg ikâtibi, komik bir tavırla, başını iki tarafa sallıyarak cevap verdi:

— Topuzoğlu değil, bu sefer Topuzun öz babası tepemize iniyor.

— Çabuh di, ülen!

— Dinle, mevlâna! şu dakikada otuz beş bin liraya ihtiyacımız var!

— Nolacah?

— Dübaracıyanın bonosunu ödiyeceğiz.

— Vadesi, neyi, bugün mü?

— Evvelki gündü. Üstünden kırk sekiz saat geçti.

— Öde, öyle ise.

— Nereden? Kasa tamtakır. «İtibarı Millî» ye telefon ettim: Efendimin oradaki hesabında iki bin küsur liradan başka para yokmuş. Eğer, benim bilmediğim, görmediğim bir yerde gizliden bir kaç bin liran yoksa, yandık gitti.

Papeloğlunun, mahmurluk halile büsbütün sersemliyen kafası işlemiyordu. Yağı tükenmiş motör gibi duraklamış, kalmıştı. Bir müddet, elini, dağınık saçlarının arasında gezdirdi.

— Başka yerde para ne gezer? dedi. Sen, bir yol müşterileri yokla.

— Hangi birini?. Hepsine borçluyuz. Yalnız, Tıngırtıoğlu Koçodan beş yüz isterdik. Ona tahsildarı saldım; henüz bir cevap getirmedi.

— E, nolacah?

— İşte, kalk, yazıhaneye gidelim de, ne olacağını birlikte düşünelim.

— Sen ver!

İzzetî Efendi, ezildi, büzüldü, yapmacıklı bir tavır takındı.

— Bende nerede para, a nuru aynim efendiciğim? Mevcut beş on kuruşum, malûmu ihsanın, şunun bunun elinde senede bağlı duruyor. Eğer üzerimde, beş liradan fazla param varsa, efendimden gördüğüm bunca lûtuf ve nimet gözüme, dizime dursun! Şuradan şuraya, sağ selâmet çıkmayım!

Papeloğlu, suratını buruşturdu.

— Kötü, be!.

(Arkası var)

Yalnız sağlamlık ve ucuzluk değil!

SUMER BANK

Fabrikalarında, Türk işcisinin elinden çıkan malları

Yerli Mallar Pazarında

Gözden geçiriniz: Örgünün inceliği, kumaşın sağlamlığı, fiyatın ucuzluğu kadar

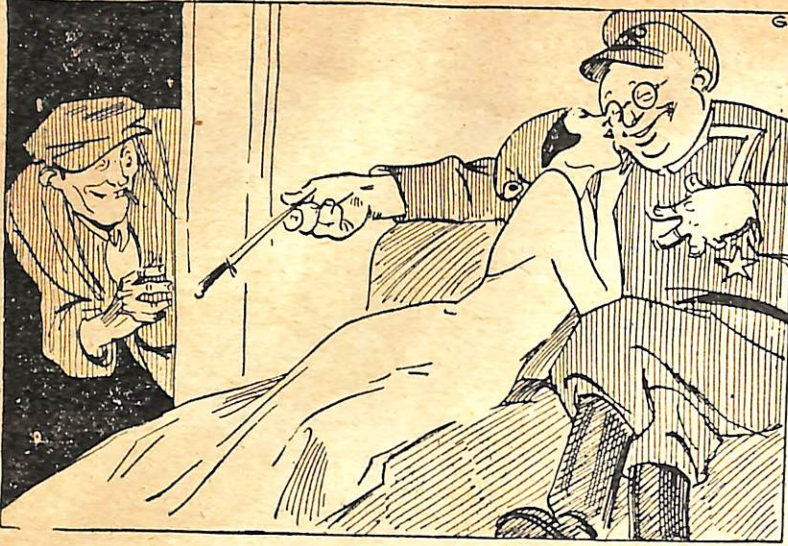
Zevkin inceliği de

Sizi hayran edecektir. Sümer Bank fabrikalarının mamulatında en büyük muvaffakıyet budur :

Güzelliği, sağlamlık ve ucuzlukla birleştirmek!

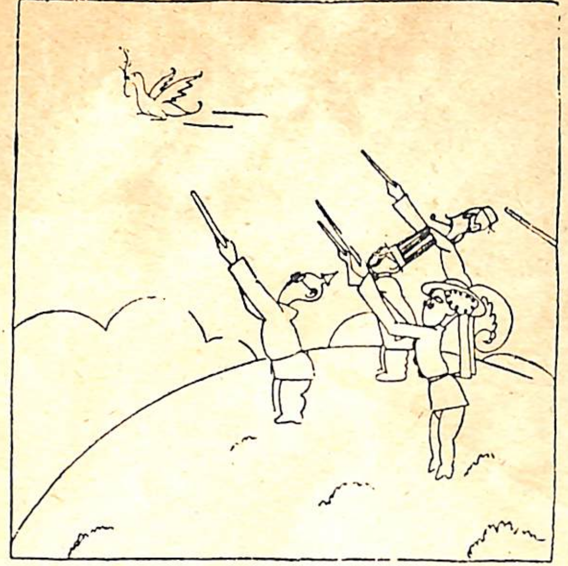
İstanbul — Galata — Beyoğlu — Ankara — İzmir — Samsun

Ecnebî Karikatürleri

Rus — [Fransaya] Benim aşkım hudutsuzdur!

[Alman karikatürü]

Yaz sporu

[İspanyol karikatürü]

Japon imparatoru Nobel sulh mükâfatını alıyor!

[Amerika karikatürü]

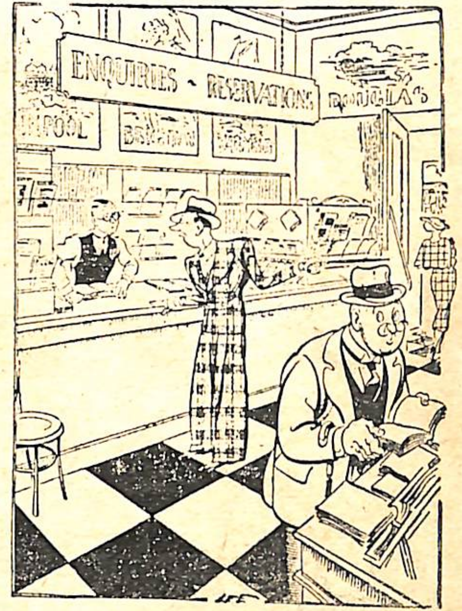
— Niçin eve gitmiyorsun?

— Karım kavga ediyor..

— Niçin karın kavga ediyor?

— Eve gitmiyorum diye!

[İsveç karikatürü]

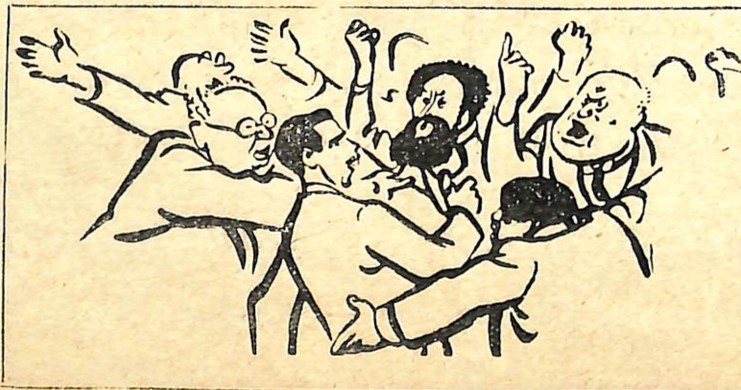
Seyyah — [Acentaya] Rica ederim, bana söyler misiniz: Bu kadın nereye gidiyor? Ne ile gidiyor? Saat kaçta gidiyor ve ben kendisinin hoşuna gidebilir miyim?..

[Amerika karikatürü]

NAZIM HİKMET

AYDABiR

mecmuasında en güzel şiirini neşrediyor!

Cemiyeti Akvamda bir sulh konuşması!

[İngiliz karikatürü]

REŞAT NURİ

AYDABiR

mecmuasında en güzel hikâyesini neşrediyor!

Bu sıcak günlerde buram buram terlemeyiniz. Yiyeceklerinizi içeceklerinizi serin tutan bir

FRIGIDAIRE

Otomatik hava dolabı alınız.

İlk taksit olarak vereceğiniz 10 lira ile siz de bir **FRİGİDAİRE** alınız ve hayatın zevkine varınız.	Bugün en ufak ailede bile bir **FRİGİDAİRE** var. Sizin de neden olmasın? Emrediniz, ayağınıza gelsin.

BOURLA BİRADERLER ve Ş[sı]

Galata Hazaren Caddesi — Beyoğlu: İstiklâl Caddesi — Ankara Bankalar Caddesi — İzmir: Gazi Bulvarı

Yakında çıkıyor.

En sürekli, en parlak, en çabuk yanan yeni kömür yakında çıkıyor.

Yakında çıkıyor.

En temiz, eli yeri kirletmiyen, boyasını bulaştırmayan yeni kömür yakında çıkıyor.

Yakında çıkıyor.

En çok ısıtan, en parlak yanan, yanarken parçalanmıyan yeni kömür yakında çıkıyor.

Yakında çıkıyor.

En kolay tutuşan, her sobada ve maltızda yanan yeni kömür yakında çıkıyor.

Bu beklediğiniz ideal kömür

TÜRK ANTRASİTİ dir.

Acele etmeyin, Bekleyin..

2—2

Akşam Matbaası